

**Postanowienie Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 22 maja 2001 r.**

III SW 13/01

Wpłacenie przelewem darowizny na rzecz komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta RP następuje tylko wtedy, gdy darczyńca przekazuje określoną kwotę z własnego konta bankowego na konto bankowe komitetu (art. 85 ust. 7 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja O. na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 20 kwietnia 2001 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja O., po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 maja 2001 r.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 20 kwietnia 2001 r. odrzuciła sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja O. Przyczyną odrzucenia sprawozdania było naruszenie przez Komitet art. 85 ust. 2 i ust. 7, oraz art. 86 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544), powoływanej dalej jako ustawa. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej naruszenie art. 85 ust. 7 ustawy polegało na przyjęciu wpłat dokonanych w kasach banku na sumę 468.400 zł od 45 osób fizycznych w kwotach przekraczających, w odniesieniu do każdej z nich, dwukrotność najniższego mie-

sięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników. Komitet wbrew zakazowi z art. 86 ust. 2 pkt 5 ustawy przyjął wpłaty od czterech osób prawnych z udziałem podmiotów zagranicznych. Naruszenie art. 85 ust. 2 ustawy polegało na przyjęciu wpłat od trzech osób prawnych ze środków nie pochodzących wyłącznie z zysku. Według Państwowej Komisji Wyborczej Komitet naruszył art. 86 ust. 1 pkt 5 ustawy przyjmując środki finansowe od osoby prawnej, która w ciągu ostatnich dwóch lat korzystała ze środków publicznych.

W skardze na tę uchwałę Komitet Wyborczy postawił dwa rodzaje zarzutów. Pierwszy z nich dotyczy wykładni art. 85 ust. 7 ustawy. Zdaniem Komitetu wprowadzony tym przepisem wymóg wpłat kwot przekraczających 1400 zł czekiem, przelewem lub kartą płatniczą oznacza, że nie mogą one być wpłacane gotówką do kasy komitetu ani przyjmowane gotówką przez jego przedstawicieli. Natomiast wszystkie wpłaty zakwestionowane przez Państwową Komisję Wyborczą były dokonywane przelewem przez bank na konto Komitetu w innym banku, co stanowi klasyczny przelew. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zatem błędnie, iż nastąpiły wpłaty do kasy banku. Osoba fizyczna nie musi posiadać konta bankowego, karty kredytowej lub książeczki czekowej, a nawet, jeżeli je ma, to nie musi z nich korzystać. Posiadając pieniądze obywatel polski, aby uniknąć zakazanej wpłaty gotówkowej, może udać się do urzędu pocztowego lub banku celem dokonania przelewu na rzecz komitetu. Dalsze zarzuty skargi dotyczą uznania przez Państwową Komisję Wyborczą naruszenia przez Komitet art. 86 ust. 2 pkt 5, art. 85 ust. 2 oraz art. 86 ust. 1 pkt 5 ustawy. Zdaniem skarżącego dochował on należytej staranności informując osoby zbierające środki finansowe oraz darczyńców o ograniczeniach wynikających z ustawy. Komitet nie miał możliwości badania sprawozdań finansowych spółek-darczyńców ani zmian w składzie akcjonariatu. Te wpłaty stanowią skromny ułamek budżetu Komitetu. Komitetowi nie można przypisać winy umyślnej lub nieumyślnej definiowanej przez prawo karne. Brak podstaw do przyjęcia, że Komitet naruszył przepisy ustawy dotyczące finansowania kampanii wyborczej. Przepis art. 87h ustawy należy bowiem rozumieć w kontekście pojęcia winy definiowanej przez prawo karne, co wynika z rozdziału 12a ustawy. Skarżący wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji Państwowej Komisji Wyborczej i przesłuchania jako świadka pełnomocnika finansowego Komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o oddalenie skargi. Jej zdaniem dokonana przez skarżącego interpretacja art. 85 ust. 7 ustawy jest wadliwa, gdyż wpłata

za pośrednictwem poczty lub w kasie banku uniemożliwia identyfikację darczyńcy. Użyte w tym przepisie określenie „wplacone przelewem” dotyczy kwot przekazanych na podstawie polecenia przelewu z konta darczyńcy na konto komitetu wyborczego. W odniesieniu do interpretacji art. 86 ust. 2 pkt 5, art. 85 ust. 2 oraz art. 86 ust. 1 pkt 5 ustawy Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, iż ustawa nie wskazuje żadnych okoliczności, w których naruszenie tych przepisów nie wywoływałoby negatywnych skutków dla komitetu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest nieuzasadniona. Przepis art. 85 ust. 7 ustawy stanowi, że kwoty przekraczające 2-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na komitet jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą. Trafny jest pogląd Państwowej Komisji Wyborczej, że te ograniczenia swobody formy przekazania darowizny na rzecz komitetów mają na celu identyfikację darczyńcy. Tym samym są one wyrazem jawności finansowania kampanii wyborczej (art. 84 ustawy). Nie zapewnia tego wpłacenie pieniędzy w banku na konto komitetu w innym banku. Tego rodzaju operacja finansowa nie jest przelewem w rozumieniu prawa bankowego. Zgodnie z § 6 ust. 1 zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków (M.P. Nr 21, poz. 320) polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Wynika stąd wprost, że zapłata przelewem następuje tylko wtedy, gdy osoba płacąca (dłużnik) przekazuje kwotę pieniężną z własnego konta na konto innej osoby.

Także nie są trafne pozostałe zarzuty skargi. Przepisy dotyczące finansowania wyborów są bezwzględnie obowiązujące, jednakowe dla wszystkich uczestników kampanii wyborczej. Nie można dopuścić, by komitet zawiązany w celu wyboru określonej osoby na stanowisko najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej (art. 126 ust. 1 Konstytucji) czuł się zwolniony z obowiązku przestrzegania prawa. Jawność finansowania wyborów jest istotnym elementem demokratycznego porządku, służy także zapobieganiu zjawiskom korupcyjnym. Trudności w przestrzeganiu przepisów nie mogą być dla komitetów wyborczych wytłumaczeniem. Brak winy w

złamaniu prawa lub znikomy stopień jego naruszenia nie mają znaczenia dla oceny zasadności odrzucenia sprawozdania. Sprawozdanie musi być odrzucone w razie stwierdzenia naruszeń prawa. Wynika to jednoznacznie z treści art. 87h ust. 1 ustawy. Okoliczności te mogą mieć znaczenie ewentualnie tylko w razie ich rozważania w płaszczyźnie odpowiedzialności karnej, co nie było zadaniem ani Państwowej Komisji Wyborczej dokonującej oceny sprawozdania, ani Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na jego odrzucenie (art. 87i ustawy).

Ustalone w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej fakty nie zostały zakwestionowane. W skardze nie podano okoliczności, które miałyby uzasadniać przeprowadzenie wnioskowanych dowodów, co uzasadnia nieuwzględnienie wniosku.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

=====